

De Muurhagedis (*Podarcis muralis*) in de Botanische Tuinen te Utrecht

Henny van
der Woude
Groenedijk 92
3454 PD De Meern

INLEIDING

Het Universiteitscentrum van de Rijks Universiteit Utrecht, de Uithof, is gebouwd in de voormalige Johannapolder. Van deze polder is bekend dat er vóór de bouw de volgende dieren voorkwamen: de Ringslang (*Natrix natrix*), de Gewone pad (*Bufo bufo*), de Bruine kikker (*Rana temporaria*), de Meerkikker (*Rana ridibunda*) en de Kleine watersalamander (*Triturus vulgaris*). Al deze soorten worden, gelukkig, nog steeds waargenomen. Een paar keer per jaar kom ik aan de rand van de, druk door rotsplantliefhebbers en studenten bezochte, rotstuin een Ringslang tegen. De hier aangelegde botanische tuinen behoren tot de mooiste van Nederland. Zij zijn aangelegd op en rond Fort Hoofddijk. Zeer indrukwekkend is de centraal gelegen rotstuin, die over een bunker is gebouwd. Deze heeft een grootte van circa 100 x 50 meter, met een top van bijna 12 meter. Deze rotspartij wordt aan de schaduwzijde opgefleurd door een fraaie waterval. Langs de afvoersloot van deze waterval komen tientallen Meerkikkers (*Rana ridibunda*) voor. Ook in de omliggende sloten bestaat de populatie Groene kikkers bijna geheel uit Meerkikkers. Op de rotstuin en de bijbehorende gebouwen huist sinds geruime tijd een populatie Muurhagedissen (*Podarcis muralis*). Na enig speurwerk ben ik achter het ontstaan van deze populatie gekomen.

MUURHAGEDISSEN

In 1978 zijn zes *Podarcis muralis* afkomstig uit de omgeving van het Garda

Meer in Italië uitgezet. Dit waren volwassen en halfwas dieren. De juiste verhouding tussen mannen, vrouwen, volwassen en halfwas dieren is helaas niet meer te achterhalen. Deze dieren bleven wel in leven, maar er was van enige voortplanting geen sprake. In 1981 zijn als aanvulling 17 muurhagedissen uitgezet. Deze dieren zijn afkomstig van het Italiaanse eiland Palestrina, gelegen voor de kust van Italië. Deze combinatie van muurhagedissen doet het voortreffelijk. Medio 1984 werd de populatie geschat op 30 à 35 dieren. Helaas bleken ze zo opvallend, dat twee onbekend gebleven personen in het vroege voorjaar van 1985, dus voordat de eieren konden worden gelegd, het grootste gedeelte van de aanwezige dieren hebben weggevangen. Ondanks deze klap heeft het restant zich kunnen handhaven en ook voor uitbreiding gezorgd. Op 17 oktober 1990 zijn er weer dertien geteld namelijk zeven volwassen dieren (vier mannen en drie vrouwen), drie halfwas en drie jonge dieren. Ervan uitgaande dat men op zo'n grote rotspartij slechts een gedeelte van de aanwezige dieren ziet, zal de huidige populatie uit zo'n twintig dieren kunnen bestaan. Deze dieren overwinteren in de warme, zuidelijke hellingen van de rotspartij, die over de bunker is gebouwd en in de muur van het aangrenzende gebouw, dat ook tot de rotstuin behoort. Het afgelopen jaar (1990) is er overleg geweest met de directeur van de Botanische Tuinen drs. ing. V.P.A. Lukkien en het personeel om een voorval zoals in 1985 te voorkomen.

SLOTOPMERKINGEN

Met dit artikel wil ik een idee geven hoe het uitgezette dieren in Nederland kan vergaan. Het is toch opmerkelijk hoe dieren die van een veel zuidelijker vindplaats komen zich in een gunstige biotoop in Nederland kunnen aanpassen. Ik sta zeker niet achter het uitzetten van 'vreemde' dieren in ons land, het gevaar van faunavervalsing is groot en onze eigen dieren zouden in de verdrukking kunnen komen. Er doen hier meer geruchten over uitzettingen de ronde. Er zijn bijvoorbeeld mannetjes van de Vroedmeesterpad (*Alytes obstetricans*) met eisnoeren gesignaleerd. Het onderzoek naar de hier voorkomende amfibieën is echter nog niet afgerond. Doch hierover wellicht een andere keer meer.

DANKWOORD

Bij deze dank aan allen die mij geholpen hebben om deze gegevens te verzamelen. Met name aan: Paul Veenliet (vele uren inventarisatie), bestuur en medewerkers University Botanic Gardens, N.V.H.T. Lacerta, werkgroep Utrecht, S.H.S. Herpetologische Studiegroep Utrecht.

THE WALL LIZARD (*PODARCIS MURALIS*) IN THE UNIVERSITY BOTANIC GARDENS IN UTRECHT

In the rock garden of the University Botanic Gardens in Utrecht the Wall Lizard (*Podarcis muralis*) was introduced. In 1978 six animals originating from Lake Garda in Italy, and in 1981 17 animals from the small Italian island Palestrina were setted. In 1984 the population was estimated at 30 to 35 individuals. In the spring of 1985 most of the animals were caught away by unknown people, still the present population has increased to about 20 lizards.